

Transparentnost Srbija

From: Transparentnost Srbija <ts@transparentnost.org.rs>
Sent: Monday, November 27, 2023 9:31 AM
To: 'office@acas.rs'
Subject: TS - Prijava mogućeg kršenja pravila tokom izborne kampanje - direktor PIO Fond
Attachments: Prijava_Agenciji_za_sprečavanje_korupcij - direktor.Fond.PIO.docx

Агенција за спречавање корупције

Царице Милице 1

11000 Београд

Пријава могућег кршења прописа током изборне кампање од стране јавног функционера, као и потребе да се испита могућа повреда прописа од стране органа власти

Прописи који би могли бити повређени или у вези са којима се указује на потребу провере чињеница:

Закон о спречавању корупције ("Службени гласник РС", број 35/2019, 88/2019, 11/2021 аутентично тумачење, 94/2021 и 14/2022)

Члан 50. ст. 2:

Јавни функционер не може да користи јавне ресурсе за промоцију политичких странака, односно политичких субјектата, под чиме се посебно подразумева коришћење јавних ресурса у сврху јавног представљања учесника у изборима и њихових изборних програма, позивања бирача да за њих гласају на изборима, односно да бојкотују изборе, као и коришћење јавних ресурса за друге видове политичких активности, као што су рад са бирачима и чланством, организовање и одржавање скупова и промоција, израда и подела рекламног материјала, брошура, лифлета и публикација, политичко оглашавање, истраживање јавног мњења, медијске, маркетиншке и консултантске услуге и спровођење обука за страначке активности.

Закон о финансирању политичких активности ("Службени гласник РС", број 14/2022)

Члан 23. ст. 4.:

Политичким субјектима је забрањено да у току изборне кампање, изузев јавних услуга и добара додељених у складу са чланом 6. став 2. овог закона, користе друге јавне ресурсе, укључујући службене просторије, возила, вебсајтове и инвентар државних, покрајинских и локалних органа, јавних установа и јавних предузећа, осим оним јавним функционерима који користе јавне ресурсе ради заштите личне безбедности, уколико је таква употреба јавних ресурса уређена прописима из те области или одлуком служби које се старају о безбедности функционера.

Опис битних чињеница и њихова могућа правна квалификација:

На званичној веб-презентацији Републичког фонда за пензијско инвалидско осигурање, дана 23.11.2023. године, у оквиру рубрике "Вести" објављена је вест под насловом „Исплата једнократне помоћи од 20.000 динара“, која

је на дан подношења ове пријаве била доступна на адреси: <https://www.pio.rs/sr/vesti/isplata-jednokratne-pomoci-od-20000-dinara>.

У тексту се прво преносе информације о томе да ће Републички фонд ПИО од 30. новембра 2023. године почети исплату новчане помоћи у износу од 20.000 динара корисницима пензија, корисницима привремене накнаде и инвалидној деци, који су остварили право закључно са 23. новембром 2023. године.

У средини текста налази се изјава директора Републичког фонда ПИО, Реља Огњеновића, у којој он, како се каже „образлаже чињенице важне за кориснике у вези са исплатом наведене новчане помоћи“.

Међутим, наведену изјаву директор Републичког фонда ПИО, Реља Огњеновић, је завршио следећим речима: „Јасно је да се пензије никада нису повећавале овом динамиком и да смо сада на корак од циља да 2025. године просечна пензија буде 450 евра. **Србија не сме да стане!**“. Пошто ове речи, према наводима самог Републичког фонда ПИО, представљају образложење чињеница које су важне за пензионере у вези са исплатом новчане помоћи, мање информисаног читаоца може да збуни у каквој је вези порука „Србија не сме да стане“ са исплатом ове помоћи. Читалац би тако могао да закључи да уколико „Србија стане“ (шта год то значило) помоћ неће бити исплаћена. Или можда да је исплата ове помоћи предуслов да „Србија не стане“.

С друге стране, читаоци који су боље информисани, а таквих је сигурно велики број, имајући у виду како информативни програм о изборима, тако и огласне поруке политичких субјеката, ће знати да је цитирани слоган **"Србија не сме да стане"** истовремено и део званичног назива изборне листе "Александар Вучић - Србија не сме да стане"^[1] коју је за ванредне парламентарне изборе заказане за 17. децембар 2023. године, предала политичка коалиција више политичких странака предвођена Српском напредном странком.

Осим тога, поменути слоган **"Србија не сме да стане"** се у медијима обилато и уобичајено користи за наслове текстова којима се промовишу или представљају активности наведене изборне листе, Српске напредне странке и њеног носиоца, Александра Вучића^[2].

Реља Огњеновић је, иначе, члан Главног одбора Српске напредне странке^[3], у чију изборну кампању је активно укључен. Како се може прочитати у медијима, он се “нарочито истиче у свом матичном, вождовачком одбору, а суграђани га редовно виђају на штандовима напредњака у тој београдској општини”.^[4]

Кроз истицање слогана **"Србија не сме да стане"** на крају изјаве директор Републичког фонда ПИО, Реља Огњеновић, позива грађане да на изборима 17. децембра 2023. гласају за изборну листу истоименог назива а не за неку другу изборну листу, што је изричито забрањено на основу члана 50. ст. 2. Закона о спречавању корупције. Из тога се може закључити да је изјава дата у својству јавног функционера, те да формално представља став Републичког фонда ПИО у којем јавни функционер врши јавну функцију, а не став политичког субјекта, иако по садржини изјава личи на изношење става политичке странке. Стога је у овом случају реч о тежој повреди законских одредби, односно о свесном коришћењу ресурса органа власти да би се промовисали политички субјекти, а не тек о пуком пропусту јавног функционера да јасно назначи у којем својству јавно наступа. Повреда је утолико тежа због тога што код појединих пензионера може створити утисак да је помоћ која им се исплаћује на неки начин повезана са подршком коју ће на изборима добити изборна листа чији је слоган „Србија не сме да стане“, или да тој изборној листи дугују захвалност због тога што уопште добијају овну новчану помоћ.

У вези са могућим тумачењима одредбе члана 50. ст. 2. ЗСК напомињемо такође да су поједине забрањене радње ту наведене само примера ради, јер се користи израз: „под чиме се посебно подразумева“). Другим речима, ту норму треба тумачити тако да је јавним функционерима забрањено да користе веб-сајтове органа власти и за сваки други вид промоције политичких странака и политичких субјеката (поред оног што је изричито наведено иза израза „под чиме се посебно подразумева“), било да је промоција политичког субјекта позитивна или негативна.

Такав закључак се несумњиво може извести и из других одредаба ЗСК, а пре свега правила о сукобу интереса. Наиме, јавни функционер је дужан да јавни интерес не подреди приватном, да се придржава прописа који уређују његова права и обавезе и ствара и одржава поверење грађана у савесно и одговорно обављање јавне функције

(члан 40. ст.1). Јавни функционер такође не сме „да користи јавну функцију зарад стицања било какве користи или погодности за себе или повезано лице“ (члан 40. ст. 2) и забрањено му је да „употреби, ради стицања користи или погодности себи или другом или наношења штете другом, информације до којих дође на јавној функцији, ако нису доступне јавности.“ (члан 40. ст. 3). При том је сукоб интереса у ЗСК одређен као „ситуација у којој јавни функционер има приватни интерес који утиче, може да утиче или изгледа као да утиче на обављање јавне функције,“ а приватни интерес као „било каква корист или погодност за јавног функционера или повезано лице“(члан 41).^[5]

Политичке странке чији су јавни функционери чланови или функционери (директор Огњеновић је такође члан Главног одбора Српске напредне странке) јесу повезана лица са јавним функционером у смислу ЗСК, а објављивање позитивних информација о политици коју спроводи и заступа владајућа политичка странка, којој и сам припада, на веб-сајту органа власти представља погодност и похвалу за повезано лице. Интерес повезаног лица (политичке странке) је у овом случају утицао, могао утицати, а у најмању руку је „изгледао као да утиче“ на одлуку директора да изјаву наведеног садржаја уопште да у својству јавног функционера, а може се такође претпоставити да је утицао и на одлуку да та изјава буде објављена на веб-сајту Републичког фонда ПИО.

Из свега наведеног произилази да коришћење веб-сајта органа власти од стране јавног функционера у корист политичке странке или другог политичког субјекта са којим је повезан представља злоупотребу јавне функције и повреду Закона о спречавању корупције, било да је у току изборна кампања или не.

Из свих наведених разлога, кршење правила из члана 40. и 41. Закона о спречавању корупције од стране јавног функционера, које се манифестује у коришћењу јавних ресурса у корист политичког субјекта са којим је јавни функционер повезан, уједно представља и кршење члана 50. ст. 2. истог закона.

Ради провере и утврђивања битних чињеница у вези са овом пријавом, верујемо да би поред информација које се могу прибавити од самог јавног функционера било неопходно прикупити податке и од органа у којем врши јавну функцију, односно лица која су овлашћена да врше или одобравају објављивање информација на званичној интернет страници Републичког Фонда ПИО.

Када је реч о евентуалној повреди Закона о финансирању политичких активности, на основу расположивих информација подносилац пријаве не може да утврдити да ли је јавни функционер приликом кршења правила, поступао искључиво као појединац, или је по среди прекршај у којем је на неки начин учествовала и политичка странка чији је функционер.

Београд, 27.11.2023. године

Транспарентност Србија

Тим за праћење изборне кампање/Election Campaign Monitoring Team

Тим за праћење изборне кампање/ Election Campaign Monitoring Team

Транспарентност Србија/ Transparency Serbia

Palmotićeва 31 / Палмотићева 31

tel: (+381 11) 303 38 27

Beograd, Serbia / Београд, Србија

www.transparentnost.org.rs

[1] <https://www.rik.parlament.gov.rs/tekst/340663/podnosenje-izbornih-lista.php>

[2] https://www.rtv.rs/sr_ci/politika/stranacka-hronika/vucic-lista-srbija-ne-sme-da-stane-za-buducnost-zemlje-i-sigurnost-gradjana_1490706.html, <https://www.politika.rs/scc/clanak/582215/Vucic-Lista-Srbija-ne-sme-da-stane-za-buducnost-zemlje-i-sigurnost-gradana>, https://www.rtv.rs/sr_ci/politika/stranacka-hronika/izbornu-listu-srbija-ne-sme-da-stane-do-22-sata-podrzalo-83.427-gradjana_1489735.html и др.

[3] <https://www.istinomer.rs/akter/relja-ognjenovic/>, <https://nova.rs/vesti/politika/direktor-pio-fonda-zloupotrebio-funkciju-promovisuci-izbornu-listu-sns/>

[4] <https://nova.rs/vesti/politika/direktor-pio-fonda-zloupotrebio-funkciju-promovisuci-izbornu-listu-sns/>

[5] <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2019/35/3/reg>